

9. 429

195

831

18

1928 K 944

DE
J U D I C E
 IN ALMA LEUCOREA
 PRÆSIDE
M. ADAMO EZLERO

SILESIO,
Ex politicis disputabit publicè
 GOTTFRIDUS ERICUS BERLICHIIUS,

Lipſienſis,
 Ad d. XIII. Julii A. M. D. C. L.
 Ante meridiem in Auditorio Phi-
 loſophorum.

è Typographia
 JOBI VVILHELMI FINGELII.

1650

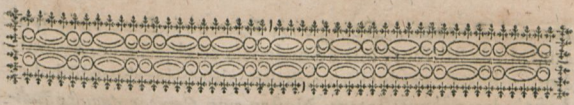
W. Klemmberg

187 832

DE
IUDICE
IN REBUS
ADAMIO EXIBO
COTTELLI

I. N. J.

On ignobile JUDICIS nomen est JUDEX.
 in iis, qui curas suas conferunt in publicum, atq; ut
 communis felicitas ab Imperantium folio
 commodè derivetur in parentium casus, pro vi-
 ribus annuntur. A dicundo autem jure seu judicando obti-
 nuerunt appellationem, quod per hos suum reddendum cuius
 est. Propterea & *Justitia Sacerdotes* vocantur, quod huic dica-
 tum omne eorum studium est, nec Judicis meretur nomen,
 ex Etymologiarum Magistri sententiâ, in quo non est Justi-
 tia.

Isidor. l. 18. orig. c. 15.

EST.

II. Fuisse verò jam olim, esse hodiè, & futuros perpetuò
 in Rebus publ. hos Jurium dispensatores, in aprico est ad eò, ut
 prolixâ non indigeat expositione. Scilicet frustra videtur
 Legum sanctio omnis, nisi sit, qui examinet dicta & facta Ci-
 viù, inermineaturq; pœnas sanctimoniam earum vel migran-
 tibus vel suisq; deq; habentibus.

III. Atq; *Ebræorum* si ingredi lubet Tribunal, non *septua-*
ginta tantum *senes* illos spectabimus, sed & *cbiliarchos*, *Centuri-*
ones, *Quinquagenarios*, *Decuriones*, alios rebus levioribus co-
 gnoscendis destinatos. Nemo nisi infans in his literis
 sit, *Græcorum* ignorat *Ephoros*, *Aveopagitas*; *Ephe-*
tas item singulari probitatis opinione commendatos. A-
 pud *Turcas* judicat de causis summus eorum Sacerdos *Calde-*
lescher, quem ferè atate gravem, & juris, pro captu barbariæ
 gnarum habent. à quo ad *Mophri* appellatio conceditur, qui e-
 tiam in dubiis *Caddy* sententiam exquirunt. E Rômanâ histo-
 ria noti sunt *Prætores*, curulis sellæ infessiores, qui dicundi ju-
 ris causâ facti sunt, quod Consules avocarentur sapius, ne jus
 dicere poscentibus possent. Quamquam & in bella missi de-
 inceps sint, ususq; obtinuerit, ut non minus Prætores quam
 Consules Provincias sortirentur: in quibus post Prætorem
 quoq; jus dixit *Legatus*. Accensendi, si opus, erunt his *Centu-*
rum viri;

Althuf. politic. XXIX. 59.

Ad. à Conzen. Pol. VII. c. 23.

tumviri, Decemviri, Quing. viri, Triumviri, Duumviri, quorum alii de stultibus, alii de maleficis & abjectæ conditionis hominibus, de perduellione, exilio, aliisque; de rebus alii habebant judicandi potestatem. Nostro ævo Camera Augustæ Judices nobilitate partim, partim eruditione & honoribus Academicis insignes: Curiarum item Regiarum, Electoralium & Principalem Assessores sat confirmatam dant sententiam nostram.

PERSONA.

IV. Quare etiam propius accedimus ad ea, quæ instituti hujus sunt, tribuimusque; Judicis munus illi, qui capax est publicæ functionis, potestque vicarias locare operas Majestati, à quâ hunc in finem deligitur.

V. Perplura sunt autem, quæ Politici exigunt hic, providentes sedulo, ut per hunc canalem derivetur rectè in singulos salus omnium. Virum volunt, non fœminam mobilem, cujus nec emolliatur lacrimis Severitas, nec frangatur perferendorum mole constantia. Nec enim immunis hæc Sparta erit à litigantium contumeliis, importunis querelis, postulationibus parum æquis, laboribusque; infinitis, contra quos obfirmandum pectus diligenter est. Qui verò hoc sperare licebit à fœmineo animo? Ducitur affectibus, indulget vitiiis, fluctuat, & ex sede suâ dejicitur facile, uti magno studio comitæ cesaræ veno turbatur ex gyno. Rara sunt exempla Livie, Pulcherie Isabella naturam suam supergressarum, ac quæ facile superari possunt earum numero, quæ vindictæ cum Aloysia Sabaudâ appetentiores sunt, quàm prudentiores: quibusque; cuncta alia sunt præter animum, (honestum quidem non dicam, quod de Sabina ait Tacitus, sed) virilem.

Francisc. Petrarch.

Matth. Bernegg. quæst. miscell. in G. Tac. Germ. & Agric. q. 44.

Thuan. l. 1. r. Ann. XIII. 45. Alexand. ab Alexandro Gen. dier. l. IV, c. 6.

Nazar. Panegy. Constantin. c. 16.

VI. Altera ætatis est cura. Quæ in eo qui de nutricis genibus nudius tertius profiliit, prætextamque; nondum deposuit, Prudentia? Quæ in Sene decrepito alacritas sit ac vigor? Definita quidem apud veteres fuit legibus ætas, cui aspirare liceret ad certos publicæ dignitatis gradus, & per Legem Juliam non poterat esse judex, qui minor annis viginti erat: Verum cum nec tum temporis morosius computati sunt anni, ubi ætatem prævertebat Ingenii maturitas, causâ non est, quare hodie in festinatione Virtutis expectemus ætatis cursum. Potius iniquum

052 835
iniquum existimamus, cum honori nondum tempestivum videri,
qui jam Viruti maturus est.

Val. Max. III,
1, 1.

VII. Plus momenti positum erit in iis, quæ intus nobilitant atque illustrant dotes. Si assit Ingenii acumen, quod & præceptionibus salubribus, Juris in primis publici ac privati notitiâ imbutum sit ac firmatum experientiâ, est omnino, unde optima quæque polliceamur nobis. Misere sapiunt, qui alieno pectore sapiunt; nec dignoscunt rectè lites, qui harum momenta non intelligunt ipsi. Aristonem velim aliquem, quo nihil gravius, sanctius doctius, qui acri magnoque judicio ab origine rationes causarum queat repetere, discernere, expendere. Non enim immunis ab errore omni est, qui cogitur facere quædam ante, quam norit: Ineptus a. prorsus ad hanc provinciam, qui rectæ rationis usu caret.

Plin. I. I, ep.
22 & VIII. ep.
14

VIII. Cæterum in quos propendeat mores animus, dispiciendum omnino est, cum exuere naturam existimandum non sit, cui alimenta subijcit data ad votum occasio. Spectata J u d i c i s deligendi probitas esse debet, nè si abreptus cupiditate, secus uratur permissâ sibi potestate, ipsaque Civitatis fundamenta subvertat. Veterum ea cautio fuit, ortaque inde opinio, non reperiri posse Judicem, qui non & Vir bonus sit, ut Judicis etiam nomine uterentur, cum Viri boni notas enumerando velent percensere. Si quidem & suspicio omnis sceleris abesse debebat à moribus Judicis, nec poterat agere Judicem, qui motus à senatu & notatus crimine erat, licet ei ad alios honores, ipsorumque Censorum dignitatem pateret aditus, cum emendasset vitam, & ad meliorem frugem se recepisset.

Muret. Orat.
XVIII. vol. 1.

IX. Decoram faciem & corporis proceritatem, uti Venerationis plurimum acquirere concedimus: ita anxie fortuita ista & inania, veluti vocantur quibusdam, non quærenda hic loci statuimus. Monstro tamen horrendo propterea non aperimus ostium, sed vetitum ei dicimus tribunal æquè ac muto & Surdo, de quibus & nunc dicendum est aliquid. Nimirum non postrema pars muneris judiciarii est audire & cognoscere litigantium causas, interrogare multa, ac plenâ inquisitione rerum ordinem discutere. quæ omnia cum ab istis hominibus fieri haut queant, mirum non est, quod ad hoc fastigium difficilis

Plin. I. I. ep. 6.

cilis illis est aditus, vel etiam nullus. Cæcis benigniores videntur & leges & nonnullorum rationes. Quibus & in subdium venit *Arcopagitarum* exemplum, qui rectius judicabant sub noctem & in tenebris, quos transversos egerat ante plenior oculorum usus. Nolumus igitur & nos eos exclusos profus; Commodius tamen posse res expediri ab eo, qui intueri potest & vultum habitumq; disceptantium, & cæterarum, de quibus lis est & controversia, rerum faciem, asseverare minimè veremur.

X. Antequam discedamus hinc, de pauperibus & nostram ferimus sententiam. Suspicionem non caruerunt hi apud veteres jam tum. Metus erat, nè tam rationem muneris sui, quam magnitudinem munerum alienorum considerarent: nè libentius in munerum, quam in argumentorum, quæ utrinq; afferrentur, ponderibus expendendis occuparentur. & utrius gravior esset manus, ejus causam quoq; meliorem videri pronunciarent. Quæ causa est, quod nec consultum putetur hodiè, eos promiscuè judicandi muneri præficere.

PUBLICA. XI. In publico nunc volumus conspicuum nostrum JUDICEM. Nec enim cum iis nobis res est, qui in privatis versantur judiciis, aut ab utraq; controversantium parte deliguntur Arbitri. Commune hoc habent equevidem cum nostro, quod finè & ipsi possunt imponere controversiis: dispari tamen autoritate, nec eà certitudine, quam de JUDICE pollicetur jurisjurandi religio, maximum & sanctissimum, quo obstrictus est, fidei vinculum. Quare Cordubensium Philosophus rectè: *Melior videtur conditio cause bonæ, si ad Judicem, quam si ad arbitrum mittitur: quia illum formula includit, & certos, quos non excedat, terminos ponit: hujus libere & nullis ascripta vinculis religio & deerrare aliquid potest, & adjicere, & sententiam suam, non prout Lex vel justitia fovadet, sed prout humanitas, aut misericordia impulit, regere.*

1. 3. de benef. c. 7.

XII. Intereft autem Reipubl. omninò, esse publicos hos Justitiæ Præsides, ut dediscant agere propudiosam vitam maleferiati homunciones, cæteriq; prohibeantur, nè tentent patria, cum intelligunt se revocatum iri mox ad subfellia, ubi ratio

tio danda commissorum vel omissorum. Observat in Karthagi-
nienfibus circumfpectionem hanc *Justinus*, quando ait, *dele-* l. XIX, 2, 6.
Etos fuisse centum ex numero senatorum JUDICES, qui reversi
à bello ducibus, rationem rerum gestarum exigere, ut hoc metu
ita in bello imperia cogitarent, ut domi judicia legesq; respice-
rent. Quin & Judices ipsi tractant se sanctius in rerum dijudi-
catione, dum in luce publicà, atq; inspectantibus omnibus, ex-
qui se officii sui partes, subindè recordantur.

XIII. Proprium verò locum Judicij assignamus inter offi-
ciales, seu ministros Majestatis, à quâ in curarum partem assu-
muntur. Huic itaq; debent potestatem, quam habent,
non absolutam sed legibus definitam. Hujus modi apud Sco-
tos Lex est: IN. PROFANIS. REBUS. NEMO. JUS. DICI-
TO. NISI. QVEM. JURI. DICUNDO. MAJESTAS. RE-
GIA. PRÆFECERIT. SOLIUS. REGIS. NOMINE. JUS. O-
MNE. REDDITOR. CONVENTUS. JUDICANTOR. CON-
CILIA. CONVOCANTOR. NE. QVIS. ALIA. QVAM. RE-
GIA. AUTORITATE. JUDICIA. OBTINETOR. At de
Principe quid fiet, aut eo, cui summa rerum concedita est?
Anne propterea ad Eos haut spectat Justitiæ administra-
tio? Sed spectat utiq; *deberq; contendere enixè Princeps ut justè*
administret Imperium, plectendo pro meritis improbos, bonos pro-
bosq; conservando. Nam indulgere omnibus omnia, non boni ac
clementis est, sed ignari ac segnis. Itaq; Sanctitatem legum asseret,
non modò in aliis, sed in se ipso quòq;. Non quod alligatus iis sit, sed
ut exemplo sit, posse fieri, quæ precepit.

HABENS Po-
TESTATEM.

Dempster.
Rosin. Antiq.
Rom. LIX.
Paralip. p.
1503.
CL. Buchner
orat. de prin-
cipatu Galbæ.

XIV. Verùm ne hæc per alios quòq; fieri posse objiciat quis,
producimus exēpla Regum Principum ve judicandi munere nō
negligenter defunctorum. Non ponam autem in hunc nu-
merum Inferorum *Minoem*, & in proverbium cum securi suâ di-
gressum *Tenedium* Judicem, aliosq; qui fictionis rei possent ar-
gui: Satis firmatam dabit sententiam hanc *Julius Caesar*, qui
laboriosissimè ac severissimè jus dixit, interpellatus aliquando si-
mili in negotio à *Servii Galbæ* temeritate. Et felicissimus Cæ-
sarei parricidii Vindex & assertor Imperii singularis, *Augustus*,
Jus dixit aspidè & in noctem nonnunquam, si parum corpore va-
leret,

C. Sveton. in
Jul. c. 43.
Val. Max. l.
VI. c. tit. 11.
Svet. August.
c. 33.

Id. c. 72.

levet, lectica pro tribunali collocata vel etiam domi cubans. Nec in urbe modò sed & ruri. Ex secessibus præcipuè frequentavit maritima, Insulasq; Campania, aut proxima urbi oppida. Lanuvium, Praeneste, Tibur, ubi etiam in porticibus Herculis templi J U S persèpè dixit. Mithridatem hodiernosq; gloriosissimos Reges brevitatis studio taciti præterimus.

Curt. VI, 9, 36.

XV. Id tamen nullatenus negligendum videtur hic loci, non temerè subeunda esse Principi Judicia. Jis interesse licebit causis præcipue, ubi clementiæ est locus. A reliquis abstinendum potius (quod & Ægyptiorum Regibus datum erat olim consilium) ne civium delectari cruore videatur Princeps, & in odium mutet suorum benevolentiam, tutissimum Principatus præsidium ac fulcrum. Non dubitarem asserere Prudentiæ hujus specimen datum ab Alexandro fuisse quod ferali in Philorum sententiæ noluit inter esse, sed excessit concione, ut amoliretur odium exercitus, si quid gravius designatum fuisset se præsentè in Ducem, militibus non usq; adeo exosum.

Annal. I.

Germanici certè Prudentiam hanc in rem observavit Tacitus, quem condemnare noluisse milites seditiosos, sed exercitui judicandos dedisse differtè asserit. Et ut suspicionem etiam crudelitatis amoveret à se longè Titus, ac puras servaret manus, Pontificatum maximum ideò se professus est accipere, teste Svetonio.

Svetou. Vespas. IX. 1.

Scipio Ammirat. disert. Polit. I. 1. disc. 8. & 1. 20. c. 7.

XVI. Inter Imperii initia autem hoc præcipue attendendū erit. Nil crebrius commèdatum commendandumq; est novum regnum inchoantibus quàm clementiæ fama. Populus molliter ante habitus, non ad duriora vertitur feliciter, cum nec bonis initiis tuto credatur, Virtusq; etiam solida nova tamen & insignibus experimentis nondum supra invidiam & obreftationes enisa difficulter admodū illiciat Ingenia & sui amore imbuat. Tulerunt erroris hujus pœnas cum Galbà alii quoq; Imperatores. Et Pertinaci exilio fuit vel unicum verbum MILITEMUS.

Tac. Hist. I. c. 6. & 7.

Jun. quæst. pol. 80.

XVII. Moram faceffunt hic nobis illi, qui è Christianorum confinio sublatum volunt judicandi munus. Nescio enim, quo moti religionis Zelo, Pietati assignunt adversas has partes, quas

quas & subire Deus noster gloriosus, & injungere insuper
voluit sanctis hominibus. Non est igitur, quod falsis scriptu-
rarum interpretamentis inducamur eo, ut deseramus aut exse-
eremur id, quod & licitum perfecte fatis est, & ad Imperiorum
tranquillitatem facit quam maximè.

XVIII. Satius erit, explicare uberius muneris hujus nu-
meros omnes, atq; ita absolvere tandem has operas. Palma-
ris autem Judicis cura erit, ut cognoscat rem, super qua mota
lis est; altera ut certam de ea proferat sententiam. Hi carce-
res intra quos decurrendum Judici, hæc meta, ubi subsisten-
dum.

COGNO-
SCENDI.
FERENDIQ.
SENTENTI-
AM.

XIX. Decenter tamen omnia, & prout fas est & æquum.
Audicnda utraq; pars; oclusaq; sit & servetur integra reo auris,
dum accusatori patet altera, quod in Macedonum Rege com-
mendant historiæ. *Objecta crimina non pro approbatis accipienda*
statim. *Inauditi siquidem atq; indefensi tanquam innocentes*
pereunt. Hinc apud Tragicum Medea in cæteris haut bona,
benè canit qui statuit aliquid parte inaudita alteri, æquum licet
statuerit, haut æquus fuit. Atq; patientiâ opus quidem erit
maximè. Distringitur sæpe Judex exilibus causis, & quæ exer-
cent magis quam delectant. Surgunt audaces non raro caus-
fidici, & stentoreâ voce sunt molesti: Quibus nisi faventè præbe-
as aurè, audies cõfestim, quod Philippo objiciebatur, ab aniculâ
cui audiendæ sibi esse otium negaverat; ne regnes igitur, si au-
diendis ac dijudicandis causis vacare nolis. Taxat hanc Judi-
cû negligentiam Plinius notabiliter in iis, qui suo tẽpore finire
maluerint quam judicare; Suoq; exemplo inculcat id, quod
hujus loci præceptum est, quando scribit: *Egrediamur quoties*
judico, quod vel sæpius facio, quam dico, quantum quis plurimum
postulat aqua do. etenim temerarium existimo, divinare quam sta-
ciosa sit causa inaudita, tempusq; negotio finire, cujus modum igno-
res: præsertim cum primum religioni sue Judex patientiam debeat,
quæ pars magna Justitiæ est. Et Cicero cû Quintio Fratri præcep-
ta dat administrandæ provinciæ, adjungendam facilitatem in-
audiendo, in satis faciendo, ac disputando diligentiam, monet.

LEGITIME.
Plutarch.
lex.
Plin. ep. 14.
I. II.
Tac. Ann. III,
12.
I. Hist. 6.
Med. v. 200.

l. VI. ep. 2.

XX. Non precipitanda etiam judicia sunt, quibus nihil
inimi-

B

inimicum magis, ac festinatio nimia. Quod si enim in universum nihil patrare debet Vir prudens, cujus poeniteat tandem: multo minus Justitiæ Sacerdotes properanter agere decet, unde in errores lapsus est facilis. Nec paucos reperimus, etiam ex sanctissimo Regum numero, hujus moniti perquam memores. Recensere singulos instituti nostri non est, cum & legere exempla horum liceat, apud Doctores Politicos passim. Omnium loco *Spartanorum* commendanda gravitas est, quam nec historicus praterendum sibi duxit. Tradiderat *Ephorus* epistolam *Pausania Argilii*, ex qua intelligi facile poterant, quæ in Patriæ exitium meditabatur perfidus Dux; sed, ne hujus quidem indicio impulsus sint, ut *Pausaniam* comprehenderent, neque prius vim adhibendam putaverunt, quam se ipse indicasset. Tum verò, ubi callido suo consilio eo pertraxissent *Pausaniam*, ut fateretur ipse delictum, ejusque ab *Argilio* deposceret veniam, satius duxerunt prehendere proditorem, ne publicæ salutis viderentur negligentiores.

XXI. Affine huic est decredulitate nimia monitum. Non hodie demum nata, sed longam jam seculorum observatione roboratam omnium consuetudo est, struere crimina in viros etiam bonos, vel structa adornare, ac per speciem legitimæ accusationis pravo nocendi proposito & spe præmii in iudicio invidiosè magis quam verè & pro merito causæ exagitare; quibus si aurem non tantum facilem sed & mentis assensum commodet iudex, admittet in se crimen, quod à sanctitate ejus longè debebat remotum esse. Inculatus ita olim *Marcellus* est ab *Hispone*, qui occultis libellis seditæ Principis adrepere, & clarissimo cuique periculum facessere, gloriæ ducebat. Præmium fuit idem *Orsines*, nobilissimi *Perfarum*, nec insontis modo, sed eximia quovis benignitatis in Regem. Subornati nempe qui falsis criminibus occupabant credulas Regis aures, concitabantque animum ejus in inimicum; Quod quidem difficile non erat apud eum, qui secundis rebus commutatus erat adeo, ut præceps esset ad representanda supplicia; idem ad deteriora credenda, qui tamen paulo ante *Lyncestem Alexandrum* delatum à duobus indicibus damnare non sustinuerat. Mon melius autore inventum *Sulla* fuit,

Corn. Nepos
Pausan. 17, 45
3, seqq.

Tacit. I. Ann.
74.
Curt. X, 1, 38.
Id. X, 3, 39.
VII. 1, 6.

ac

ac à *Vellejo* rectè inter crudelitatis ejus notas relatum, quo Judicibus permiffum, ut præberent aures hiftrioni, & cives qualescunq; caftigarent, quos constaret hiftrionem aliquem petulantiore notasse convitio. Proximum autem malignitati fo-Vell. Patern. II, 38, 3.
ret, si *Judex* ipse subornet, aut designet accusatores in eos, quos sublatos è medio velit. Fuisse enim hoc ex instrumentis Tyrannorum non postremum, argumento præter cætera esse potest tristissimus *Julii Græcini senatorii ordinis, studio eloquentia sapientiaq; noti viri casus, qui Marcum Sillanum accusare jussus, & quia abnuerat, interfectus est.*

Tacit. Vit. Agr. c. IV.
Conzen. I. 7. Pol. c. 23.

XXII. Affectus præterea cum non sinant ex vero res pensare, à tribunali jubemus exesse. Turcarum hic mos est, laudandus parum, quod arbitrio suo omnia affectusq; judicant. Sed si inter nos cõcedenda hæc erunt quocq; , qui Justitiæ suus constabit vigor? Frustra est, qui idem judicium expectat ab eo qui amore flagrat rei, atq; eo, qui temnit eandem & averfatur. Subjiciendum hinc omnibus Judicibus crebrò est illud Ratisbonensium: *Quisquis Senator curiam officii causâ ingrederis, ante hoc ostium privatos affectus omnes abjicito; inim, vim, odium, amicitiam, adulationem. Reip. personam & curam subjicito. Nam ut aliis æquus aut iniquus fueris; ita quocq; DEI judicium expectabis.*

Nec absimilis est vetus juris jurandi Senatorum Romanorum formula: *Juro per Jovem olympium, & Consiliarium, & per Vestam consultricem, & per Jovem maritalem & Minervam prodigam, & Victoriæ & Venerem & Amicitiam & Concordiam, & Jus atq; fas, & bonam fortunam, aliosq; universos DEOS & Deas, mesententiam velle dicere secundum leges & consulta à civitate approbata & secundum decreta Romanorum & Leges, quibus nostra Resp. administratur, in respectu utilitatis Patrie pro viribus meis, non aliter quam is fecit, qui senator fuit laudatissimus Patrie vel Romane vel græce civitatis, neq; gratie neq; odio neq; muneribus patriæ servire judicium consultum meum: neq; privato adiciam sententiam meam, neq; me ulli parti aut homini adjungam, sed tantum communi utilitati, aucturus pro viribus Rempubl. Ita ut Dii & boni Viri volunt, mihi quidem sanctè jurato bene*

benè sit, & Dii atq; Dæmones favcant, itemq; meis omnibus cum amicis, tum universo generi & familia, in perjurio verò ne deprehendar unquam.

Diod. l. i. Plutarch.

XXIII. Amuneribus abstinere manum etiam per Leges jubentur Judices, sed diversum suadet multis auri sacra fames, quorum ad ædes ponendæ statuæ & imagines Justitiæ sine manibus, quales *Thebanorum* fuisse historica scimus fide, ut morneantur cottidiè ab accipiendis muneribus alienos esse oportere.

XXIV. Cum laude proin obibunt partes suas Judices, qui observatis iis, quæ dicta sunt, ad Legum præscripta examinant causas, sententiamq; pronunciant. Hæc Judici data amissis est, ad cujus ductum formanda ei omnia, nisi egredi ac transilire limites & parum obsequentem se præstare velit. Arbitrio tamen atq; æquitati locus erit, si pugnat cum honestate rectaq; ratione Lex, aut non omni ex parte est manifesta.

XXV. De actis & probatis non levis movetur difficultas, quibus insistere debere Judicem volunt pleriq;. Et potest etiam id optimo jure, si diligenter omnia examinata sint. Verum ut conscientia inurat stigma, ubi fraudis aliquid subesse apparet, asserendum id vix arbitramur. Inferior si est Judex ad superius tribunal remittere potest causam commodè, adeoq;

Hornej. Phil. Mor. l. 4. c. 4. de prud. Judiciariâ.

superioris Judicis æstimationi relinquere, quam suo juvare potest testimonio. Cætera in conflictu data occasione discutuntur.

XXVI. De *satisfactione, litis contestatione*, aliisq; ad legitimum Judicium requisitis agere nobis non sumimus, sed ad forum aliud rejicimus. De *Loco ac Tempore* placet addere pauca anteqvam finiamus. Ac ille quidem non splendidus adeo

Polyæn. l. 4. Stratag.

semper esse debet, qualis *Alexandro* fuit, ut *species etiam illa vendenda metum barbaris incuteret*: honestus tamen, & in quo salvâ imperii majestate dicere jus licet. Propterea & Leges nolunt

Demster. Ro. fin l. IX. Paralip. p. 1504.

litigantes vocari à Judice in lupanar, aliaq; inhonesta loca, in quò citati etiam si non compareant, à contumacia penâ sunt immunes. Nempe à loci sanctimoniâ aliquid venerationis conciliare voluerunt Judiciis Veteres, qui in *basilicis, Templis, parti-*

porticibus & præterea subdialibus locis, unde liberrimus esset
cæli prospectus, ea exercuerunt. *Constantinopoli* olim fiebant ad
puteum sacrum Templi S. Sophiae, ubi velum tendebatur. Conzen. l. 7.
Tempus non omne poterat Judiciorum usibus destinari. Erant Pol. c. 22.
nempe nefasti dies, quibus non licebat Prætori fari solenne
illud: DO. DICO. ADDICO. Hodiè liberum erit Judici, quo in-
terquiescere lites aut suscipi velit, tempore, modò cultui divino
sacrata Lux non infumatur his negotiis peragendis.

XXVII. Restat, ut de causis ad Judicem nostrum spectan-
tibus agamus nonnihil. Octo genera rerum sub controversi-
am revocandarum ponit Philosophus, quem numerum & minu-
ere alii & augere non dubitant, qui *Criminales* alias, alias *Ci-
viles* causas faciunt. Nos id præcipuè observandum puta-
mus, non debere sibi rapere partes Judicem ad quas non per-
tingit Eiusdem potestas. Ita de *Paribus Franciæ* cognoscere
& judicare queunt non nisi *Pares Franciæ*; In regno *Neapolita-
no* Comites & Barones in criminalibus non nisi per pares Cu-
riæ judicantur. In nostro Imperio ad Imperatorem solum per-
tinere jus cognoscendi de Imperii Feudis regalibus, ut sunt
Ducatus, Principatus, comitatus, similia, *ReinKingus* pro-
bat; quanquam sint qui defendant oppositam sententiam. Il-
lud certum est non posse propriæ causæ Judicem aliquem esse,
cum innatus cuius sui amor sit, nec pessimam suam lubens
fateatur causam, licet sit. Quæ Patri cum Filio & vicissim
intercedunt judicia in censum eundem veniunt quibusdam
JCorum; quibusdam secus videtur. Quos qui conciliare
vult, adire ipsos potest. Nos Colophonem ponimus hîc, red-
dimusq;

DE REBUS
AD FORUM
SUUM SPE-
CTANTI-
BUS.

Bodin. de
Rep. l. 6. c. 8.
Hortom. in
Franco-Gall.
c. 17.
ReinKing. de
reg. sec. &
Eccl. l. 4, 19, 20
ibid.

DEO OMNIUM JUDICI JU-
STISSIMO GLO-
RIAM!

Ad doctissimum Dn. Respond.

GODOFREDUM ERICUM
BERLICHIIUM,

*Magnæ tum pietatis, tum diligentie Studio-
sum, meum per triennium fermè do-
mesticum, cum publicè disputa-
ret.*

On scendis cathedras, Ezlero Præ-
sida, nostras,
Enodasqve pii iudicis officium.
Hic labor egregio pariet sua gaudia patri,
Et Godofrede, tibi commoda mille
feret.

Michael VVendelerus P. P.

*Et p. t. Academiæ
Rector.*

~~~~~

GENTIS BERLICHIE decus novellum,
Virtutem æmule Nominis Paterni;
Cui quicquid grave, quicquid est politum,
Prima cura sedet; Tuæ juventæ
Si quando generosa prodis orsa,
Ostentas juvenis virile robur.

Acris

845
Acris ingenii, favente seculo.
Seu rostra eloquio premas Latino,
Orator bonus ac simul disertus;
Seu scandas Sophiæ sacram cathedram,
Victor hinc quoq; lauream reportas.
Quam, me iudice, non minus meretur.
Qui de *Judiciis* agit peritè,
Quam qui *Judicis* administrat artem.

*Ita Dn. Respondenti in Patrias Gentilesq;
Virtutes strenuè assurgenti ex an-
tiqua formula gratulatur*

GOTTFRIED SCHNEIDER
J. U. D.

BERLICHIO SUO.

TE fulminare nuper ore facundo
Audivim⁹ per rostra nostra, BERLICH;
Nunc agere Judicem & docere, prudentem
Quæ *JUDICEM* deceant, videmus, audimus.
Benè Te! politionis artis assertor.
Solersq; vindex, Patriæ Decus magnum!
Increſce sic in publici boni fructum.

Et

840
Et disce profutura, dum tandem,
JUDEX Viros inter sedebis illustres.

gratul. properante calamo

PRÆSES.

JUDICIS exquiris docto certamine partes,
BERLICH, magni spes animosa Patris.
Sic laudanda premis patriæ vestigia Gentis;
Sic prodis partas cognitionis opes.
O minor ex studiis: aditum sic sternis ad
Aulam,
Aut ad juridici munia summa Fori.
BERLICH, egregios, opto, felicitet ausus,
Detq;, feras studiis omnia puncta,
DEUS!

*Ita Politissimo & Doctissimo Dn. Re-
spondenti, Amico & contuber-
nali suavissimo gratu-
latur*

M. Daniel Pfügner /
Uratislaviâ-Silesius.

WITTENBERG, Diss., ERGBO.,
1. 1612/1667

ULB Halle

3

005 377 20X

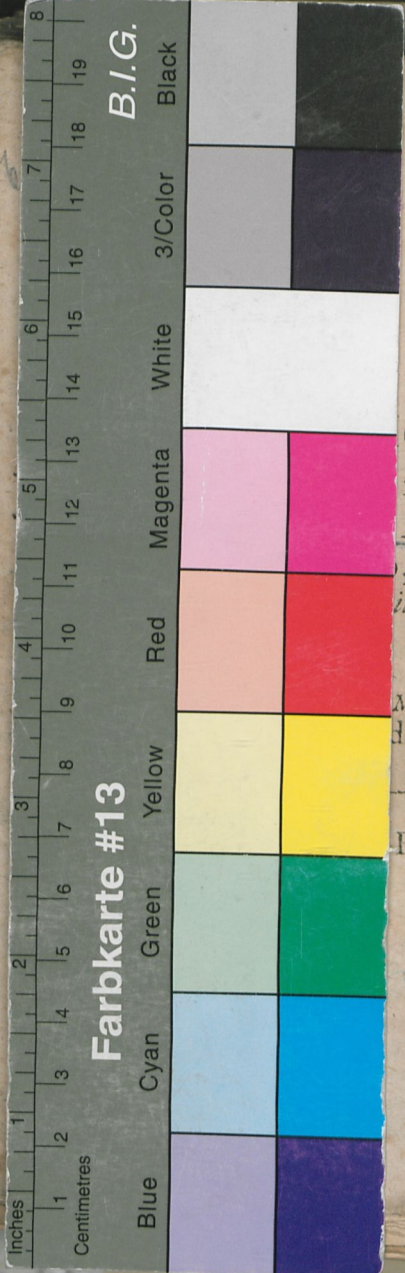

nicht verbewahren

W 177

W. H. F. Folger
Buchbinder:
Halle a. S., Nr. Kalksteinstr. 4

Farbkarte #13

B.I.G.

944

831
18

C E
COREA
E
EZLERO
it publicè
BERLICHIIUS,
M.D.C.L.
ditorio Phi-
FINCELII.

